

Kazahsztán

– Üzletkötés és vállalat alapítás – tudnivalók magyar vállalkozók számára –

Tartalom

Tartalom	1
Alapadatok.....	3
1. Történelmi áttekintés.....	3
2. További hasznos információk angol nyelven	4
Gazdasági helyzet	5
1. Legfontosabb indikátorok.....	5
2. A külkereskedelem fő jellemzői.....	6
3. Gazdasági helyzet	6
4. További hasznos információk magyar nyelven.....	7
5. További hasznos gazdasági információk angol nyelven.....	7
Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal	8
1. Politikai, államközi kapcsolatok	8
2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok	8
2.1. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Magyar-Kazah Tagozatának szerepe a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében	9
3. Idegenforgalmi kapcsolatok	10
1. Kazahsztánból Magyarországra történő behozatal (import) szabályozása.....	10
2. Magyarországról Kazahsztánba irányuló kivitel (export) szabályozása	11
3. Vállalat alapítás	11
4. Ingatlanvásárlás.....	13
5. Egyéb.....	13
6. További hasznos jogi információk angol nyelven.....	13
Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés.....	13
1. Eximbank országhozzá tartozó besorolás	13
2. Helyi fejlesztési bank	14
3. Helyi befektetés-ösztönzési szervezetek.....	14
4. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat.....	14
5. Tenderlehetőségek	15

Praktikus információk	15
1. Magyar nagykövetség és konzuli hivatal	15
2. Külgazdasági attasék	15
3. Beutazási feltételek.....	16
4. Egészségügyi helyzet.....	16
5. Közbiztonság	16
6. Infrastruktúra, közlekedés.....	17
7. Repülőterek.....	17
8. Banki szolgáltatások elérhetősége	17
9. Egyéb.....	18
Kultúra.....	18
1. Vallás, vallási szokások	18
2. Fontosabb ünnepek.....	19
3. Üzleti etikett, tárgyalási szokások	19
4. További hasznos információk a kultúráról magyar nyelven.....	20
5. További hasznos információk a kultúráról angol nyelven	20
További információk, linkgyűjtemény	20
1. Általános információk	20
2. Almati	21
3. Asztana	21
4. Angol nyelvű napilapok	21
5. Repülőterek, légitársaságok.....	21

Alapadatok

Hivatalos név: Kazah Köztársaság

Főváros	Asztana
Területek	Akmola, Aktöbe, Almati, Atirau, Nyugat-Kazahsztán, Zsambili, Karagand, Kosztanaj, Kizilorda, Mangiszttau, Dél-Kazahsztán, Pavlodar, Észak-Kazahsztán, Kelet-Kazahsztán
Államforma	elnöki köztársaság
Kormányzat	autoriter elnöki hatalom (az elnök a kormányfő és a hadsereg feje is egyben), kétkamarás parlament (Madzslisz – alsóház, Szenátus – felsőház)
Pénznem	Kazah tenge (KZT), (1 USD = 330,9 KZT)
Hivatalos nyelv	kazah
Beszélt nyelvek	kazah, orosz
Területe	2 724 900 km ²
Lakossága	18,157,122 millió (2015 júliusi becslés)*
Éves népességszaporulat	1,14% (2015-ös becslés)*
Időeltolódás	GMT + 6 óra
Etnikai megoszlás	kazah (63,1%), orosz (23,7%), üzbég (2,8%), ukrán (2,1%), ujjur (1,4%), tatár (1,3%), német (1,1%), egyéb (4,5%) (2009-es népszámlálás alapján)
Vallások	muszlim (70,2%), keresztény (26,2%) (orosz ortodox (23,9%), egyéb keresztény (2,3%)), buddhista (0,1%), egyéb (0,2%), ateista (2,8%) (2009-es népszámlálás alapján)
Nemzeti ünnep	december 16. (a Szovjetuniótól való függetlenné válás évfordulója)

Forrás: <http://en.wikipedia.org/wiki/Kazakhstan>

*<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>

Kazahsztán a világ 9. legnagyobb területű országa, egyike az 1990-es évek elején a Szovjetunióból kiváló államoknak, a Független Államok Közösségének tagja.

1. Történelmi áttekintés

Kazahsztán történelmét egészen a 20. századig az országot uraló különböző birodalmak fennhatóságai határozták meg. A 10. században a török birodalom részét képezte a mai

Kazah Állam, majd a mongol birodalom részeként alakult meg a Kazah Kánság a 15. században, ám ezt az időszakot is a kazahok és a déli perzsák közötti folyamatos összetűzések határozták meg.

A 19. században az orosz cári birodalom terjesztette ki hatalmát Kazahsztán területére, ahol közigazgatási, katonai egységeket létesített. A század végére erős kazah nemzeti mozgalom alakult ki az orosz hatalmi törekvésekkel szemben. A mozgalom nem csak a kazahok nemzeti identitásának és nyelvének megőrzését tűzte ki célul, de nehezményezte azt is, hogy az orosz megszállás a hagyományos életmódjuk, állattartáson alapuló gazdasági tevékenységük megszűnését is eredményezi. Az ellenállások véres összecsapásokba torkollottak, amely jelentős számú áldozatot követelt mind a kazah, mind az orosz oldalon. Az Orosz Birodalom összeomlását követően Kazahsztán is a Szovjetunió fennhatósága alá került. A szovjetek intenzív gazdasági kollektivizálásba kezdtek, amely jelentős éhínséget okozott a kazah lakosság körében. Az 1960-as évekre Kazahsztánt nagyobb arányban lakták orosz, mint kazah nemzetiségűek. 1949-ben a Szovjetunió fontos atomkísérleti központja alakult a mai Szemej városának területén.

Kazahsztán 1991. december 16-án, a volt szovjet államok közül utolsóként kiáltotta ki függetlenségét. Nurszultan Nazarbajevet 1991-ben választották Kazahsztán elnökévé, aki – noha jelentős intézkedéseket tett a piacgazdaság bevezetése érdekében – a mai napig autoriter vezetője az országnak. 2007-ben a kazah parlament törvénybe iktatta, hogy Nazarbajev élete végéig gyakorolhatja a köztársasági elnök jogköreit, valamint joga van kijelölni utódját is. A 2011-es elnöki választások során Nazarbajev a voksok 95%-át szerezte meg.

(Forrás: http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Kazakhstan,

<http://en.wikipedia.org/wiki/Kazakhstan>,

http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Kazakhstan, <http://www.osce.org/odihr/89468>)

2. További hasznos információk angol nyelven

Az ország politikájáról:

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Politics_of_Kazakhstan

Freedom House: <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/kazakhstan>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Nursultan_Nazarbayev

Az ország földrajzáról:

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Geography_of_Kazakhstan

Kazahsztán turisztikai weboldala: <http://visitkazakhstan.kz/en/about/18/>

Orexa.com, információk Közép-Ázsia országairól:

http://www.kazakhstan.orexca.com/kazakhstan_geography.shtml

Az ország történelméről:

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>

Kazahsztán történelem, online formában: <http://www.e-history.kz/en>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Kazakhstan

Aboutkazakhstan.com, utazási kalauz:

<http://aboutkazakhstan.com/about-kazakhstan-history>

Orexca.com, információk Közép-Ázsia országairól:

http://www.kazakhstan.orexca.com/kazakhstan_history.shtml

Gazdasági helyzet

1. Legfontosabb indikátorok

Legfontosabb indikátorok

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
GDP (milliárd USD)*	57,1	81,0	104,8	133,4	115,3	148,1	188,0	201,7	224,4	n.a.	195
Egy főre jutó GDP (USD)*	3771	5292	6771	8514	7165	9071	11358	12120	13172	12602	9796****
Egy főre jutó GNI (USD)*	2950	3860	4980	6150	6780	7440	8190	9780	11380	11850	n.a.
GDP növekedési üteme (% , év/év)*	9,7	10,7	8,9	3,3	1,2	7,3	7,5	5,0	6,0	4,4	1,5
Ipari termelés növekedési üteme (%)*	10,7	13,4	8,5	1,9	0,4	8,3	4,0	1,4	3,1.	1,8	n.a.
Infláció (fogyasztói árak, %)*	7,6	8,6	10,8	17,2	7,3	7,1	8,3	5,1	5,8	6,7	16,7*****
Exportvolumen (milliárd USD)*Export volumen index (2000=100)	174,6	190,8	213,5	239,5	202,5	224,4	250,8	266,7	252,8.	251,7	n.a.
HDI (Emberi Fejlettségi Index)**	0,721	0,728	0,734	0,736	0,739	0,744	0,750	0,754; 69. hely	0,757; 70. hely	0,267; 56. hely	n.a.
GCI (Globális Versenyképességi Index)***	n.a.	4,3; 50. hely	4,1; 61. hely	4,1; 66. hely	4,1; 67. hely	4,1; 72. hely	4,2; 72. hely	4,4; 51. hely	4,4; 50. hely	4,4; 50. hely	144 országból

Forrás: *<http://data.worldbank.org/country/kazakhstan>

**<http://hdr.undp.org/en/statistics/>, kategória: „magas”

*** <http://www.weforum.org/issues/competitiveness-0/gci2012-data-platform/>

****<https://knoema.com/sijweyg/gdp-per-capita-ranking-2015-data-and-charts>

*****<http://www.tradingeconomics.com/kazakhstan/indicators>

2. A külkereskedelem fő jellemzői

A külkereskedelem fő jellemzői

Legfontosabb exportpartnerek	Kína 15.9%, Oroszország 12.1%, Németország 9.5%, Franciaország 8.5%, Olaszország 5.3%, Görögország 5.3%, Románia 5% (2014)
Legfontosabb exporttermékek	olaj és olajtermékek, földgáz, színesfémek, vegyszerek, gépek, gabona, gyapjú, hús, szén
Importvolumen	31,64 milliárd USD (2015, becslés)
Legfontosabb importpartnerek	Oroszország 32.2%, Kína 29%, Németország 5% (2014)
Legfontosabb importtermékek	gépek és berendezések, fém termékek, élelmiszerek

Forrás: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>

3. Gazdasági helyzet

Kazahsztán a volt Szovjetunió államai közül az egyik legerősebb gazdasági helyzetű ország. A kazah gazdaság legmeghatározóbb elemeinek az energiahordozó-lelőhelyek, valamint a termőföldek tekinthetők, így az ezekre épülő kitermelő ágazatok jelentik az állam gazdaságának motorját. Mivel Kazahsztán nem rendelkezik közvetlen tengerparttal, a nyersanyagok exportjának tekintetében nagyban függ a szomszédos országoktól. Az 1996-ban a Kaszpi-tengeri Olajvezeték Konzorciummal aláírt megegyezés a Fekete tengerig érő olajvezetékek kiépítéséről nagyban biztosítja a kazah nyersolaj exportját. Az elektromosáram-ellátottságban azonban a mai napig jelentős területi eltérések tapasztalhatóak Kazahsztánon belül.

A nyersanyagok magas világpiaci árának köszönhetően 2001 óta Kazahsztán GDP-jének növekedési üteme az egyik legmagasabb a világ országai között (2012-ben 5%). Noha az olaj alapú gazdaságot a 2008-as válság hatásai nem kerültk el, többek között a jelentős, az USA-tól származó pénzügyi segítség következtében a kazah gazdaságot az elmúlt években újra az erőteljes növekedés jellemezte.

A külföldi működőtőke-befektetések fontos szerepet játszanak Kazahsztán gazdasági fejlődésében. A kőolaj és az egyéb ásványkincsek vonzzák a külföldi beruházásokat, melyek hozzájárultak az új, korszerű technológiák bevezetéséhez, a munkahelyteremtéshez, valamint az új foglalkoztatási formák és képzések megjelenéséhez. Az olajszektorba áramló beruházásoknak szerepük volt Kazahsztán pénzügyi szektorának fejlesztésében is.

A kazah kormány tisztában van az olaj-függőségben rejlő gazdasági kockázatokkal, ennek következményeképp az elmúlt években gazdasági diverzifikációs programot hirdettek, melynek során egyéb gazdasági szektorok (közlekedés, gyógyszeripar, telekommunikáció, élelmiszertermelés) kiemelt, célzott támogatását tűzték ki célul. 2010 júliusában Oroszország, Kazahsztán és Fehéroroszország részvételével létrejött a három állam alkotta Eurázsiai Vámunió a kereskedelmi kapcsolatok és a külföldi befektetések fellendítése érdekében. Oroszország, Kazahsztán és Fehéroroszország elnökei 2014. május 29-én írták alá Aszتانában azt a szerződést, amelynek értelmében az összesen 170 milliós népességet és 2,7 trillió dollárnyi bruttó hazai terméket felölelő új gazdasági integrációs szervezet az Eurázsiai Gazdasági Unió megkezdte működését 2015. január 1-én

(<http://eaeunion.org/?lang=en>). 2014-ben Örményország, 2015-ben pedig Kirgizisztán is csatlakozott hozzá. 2014-ben Örményország, 2015-ben pedig Kirgizisztán is csatlakozott hozzá.

Húsz évig tartó kemény munka után most került pont a Kazahsztán WTO-tagságáról szóló tárgyalások végére.

A főváros, Asztana bízik abban: a tagság lendületet ad a több mint 160 tagállammal folytatott kereskedelemnek, és felgyorsul Kazahsztán gazdasági növekedése is a meginduló külföldi befektetések nyomán.

Az olaj világgpiaci árának csökkenése a kazah tengét is magával rántotta. A várakozásoknak megfelelően 2015. augusztus 20-án leértékelték a kazah nemzeti valutát, a tengét. A kazah vezetés döntése értelmében, az ország történetében először ún. lebegő árfolyamrendszert vezettek be. A magánszektorban az alacsony árfolyam, de legfőképpen a bizonytalanság miatt a kazah importőrök kivárnak, az alacsony olajár miatt pedig az olajszektor számos beruházását leállították.

A kazah gazdaságban a GDP 20%-át kimondottan az olajszektor teszi ki, a kapcsolódó szektorok pedig további 15-20%-ot. A kazah állami bevételek így drasztikus csökkenésnek indulnak.

(Forrás: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>,
http://www.wto.org/english/news_e/news13_e/acc_kaz_23jul13_e.htm,
http://kitekinto.hu/europa/2010/07/06/letrejott_az_orsz-kazah-belarusz_vamunio/#.VNyFqS7krEs,
http://hvg.hu/gazdasag/20130903_ujabb_taggal_bovulo_vamunio,
<http://www.eng.24.kg/bigtiraj/173866-news24.html>)
<http://magyaridok.hu/kulfold/husz-ev-utan-kaphatja-meg-a-wto-tagsagot-kazahsztan-486007/>

4. További hasznos információk magyar nyelven

Business Hungary: <http://businesshungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-kazahsztan>

5. További hasznos gazdasági információk angol nyelven

Általános információk:

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Kazakhstan

A kazah kormány weboldala: <http://www.government.kz/index.php/kz/>

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>

ENSZ fejlesztési program, Humán Fejlettségi Index:

<http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/KAZ>

Versenyképességi Index:

<http://www.weforum.org/issues/competitiveness-0/gci2012-data-platform/>

A Világbank adatbázisa: <http://data.worldbank.org/country/kazakhstan>

Kazahsztán központi statisztikai hivatala angol nyelven:

http://kyzylorda-stat.kz/eng/the_legal_status/

Kazah Nemzeti Vállalkozói Kamara: <http://palata.kz/en/pages/39>

Az ENSZ adatai: <http://data.un.org/Search.aspx?q=Kazakhstan>

A 2008-as pénzügyi válság kazahsztáni következményeiről bővebben a Közép-Ázsiai Kaukázusi Intézet honlapján: <http://old.cacianalyst.org/?q=node/4979>

EU Market Access Database: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/kazakhstan/>

Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal

1. Politikai, államközi kapcsolatok

- Kazahsztánban 1992 márciusában nyílt meg Magyarország nagykövetsége, a magyarországi kazah nagykövetség megnyitására pedig 1993 szeptemberében került sor.
- A két ország kapcsolatát politikai konfliktus nem terheli. A rendszerváltás óta számos diplomáciai találkozóra került sor a magyar és kazah képviselők között. Forrás: http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselet/KZ/hu/Bilateralis/kazahsztan/pol_kapcs.htm
- A jelenlegi kormány legutóbb 2015 áprilisában tett látogatást Kazahsztánban. A keleti nyitás politikája Kazahsztánt is érinti: a magyar és kazah kormány kiemelt stratégiai partnerként tekint egymásra. Forrás:
<http://mno.hu/kulfold/orban-nehez-megtalalni-a-magyar-sikeresség-utjat-1279919>
- Érvényben lévő szerződések és megállapodások listája: http://www.kazembassy.hu/index.php?x=almenuk/szerzodes_jogi

2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok

- Kereskedelmi kapcsolatunkat Kazahsztánnal a magyar export szempontjából az utóbbi években a növekedés jellemzi, míg a Magyarországra irányuló kazah exportot a csökkenés jellemzi. 2015-ben a magyar export 130,04 millió euró értékű volt. A kazah importtermékek 17,3 millió euró értékben érkeztek Magyarországra 2015-ben. (Forrás: KSH, <http://www.ksh.hu/>)
- Kazahsztán a FÁK-államokon belül a 3. helyen állt 2015-ben a Magyarországgal folytatott külkereskedelmi forgalmat tekintve (Oroszországot és Ukrajnát követve). A legfontosabb, Kazahsztánba irányuló magyar exporttermékek a gyógyszerek és a telekommunikációs eszközök. Az importot szinte kizárólag energiahordozók alkotják. A magyar külkereskedelem mérlege az energiahordozókat kivéve pozitív. Forrás: KSH, <http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>
- A Szovjetunió fennállása idején Kazahsztán és Magyarország között meglehetősen fejlett kétoldalú kereskedelem folyt, noha ez a folyamat jelentős részben a központosított hatalom irányításán alapult.
- A két ország közötti tőke mozgás minimális. A Magyar Nemzeti Bank nyilvántartásában nem szerepel adat kölcsönös tőkebefektetésekről. Magyar részről jelentősebb befektetőként a MOL Nyrt. van jelen a kazah piacon.
- A magyar export szempontjából perspektivikus ágazatoknak a mezőgazdaság, az élelmiszeripar, a gépipar, az építőanyagok, prémium kategóriás élelmiszerek és fogyasztási cikkek előállítását tekinthető. A magyar szolgáltatás-export bővíthető, jelenleg is jelentős számban dolgoznak Kazahsztánban magyar alvállalkozók és szakemberek, főleg olaj- és

gázipari projektek megvalósításán. Azonban itt figyelembe kell venni a külföldi munkaerő alkalmazását kvótához kötő kazah szabályozást.

- 2016. május 23-án az Eximbank a KazAgro és az ADM Capital vezetői ünnepélyes keretek között aláírták a közös kazah-magyar mezőgazdasági befektetési alapról szóló megállapodást. Az alap induló mérete 40 millió USD, mely az Eximbank és a KazAgro részéről 20-20 millió USD hozzájárulást jelent.
- <http://exim.hu/2016/05/alairasra-kerult-a-kazah-magyar-mezogazdasagi-alaprol-szolo-megallapodas/>
- Magyar szempontból perspektivikus tőkekihelyezési lehetőségnek tekinthető gyakorlatilag bármilyen ipari termelés meghonosítása Kazahsztánban. Elnöki rendelettel szabályozzák az államilag kiemelt területekre működőtőkét befektetők kedvezményeit és preferenciáit. (Forrás: <http://www.invest.gov.kz/>)
- Forrás, további hasznos információk: <http://hipa.hu/Region/Kazakhstan/Info> és <http://www.mkik.hu/hu/magyar-kereskedelmi-es-iparkamara/magyar-kazah-tagozat-2666>

A magyar-kazah külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

Megnevezés	Kivitel				Behozatal				Egyenleg			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Összesen	121,298	157,758	124,65	130,04	69,019	38,51	29,773	17,32	52,279	119,25	94,88	112,7
Élelmiszer, ital, dohány	7,965	6,338	7,314	10,856	0	n.a.	0,331	0,131	7,965	n.a.	6,983	10,73
Nyersanyagok	0,6	1,53	0,517	0,614	0,158	0,205	0,85	0,105	0,442	1,325	-0,333	0,509
Energiahordozók	0,697	0,101	0,11	0,201	66,872	35,641	27,213	16,722	-66,175	-35,54	-27,1	-16,52
Feldolgozott termékek	80,381	124,459	97,992	106,85	1,934	2,65	1,348	0,28	78,448	121,81	96,64	106,6
Gépek, gépi berendezések	31,655	25,332	18,715	11,522	0,056	0,014	0,031	0,08	31,599	25,318	18,68	11,44

Forrás: KSH

2.1. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Magyar-Kazah Tagozatának szerepe a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében

- A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) az élénk vállalkozói érdeklődésre reagálva 2012. augusztus 29-én 45 magyar vállalkozás részvételével megalapította a Magyar-Kazah Tagozatot (<http://www.mkik.hu/hu/kulpiaci-tevekenyseg/magyar-kazah-tagozat-2666>), mely megalakulása óta kimagasló szerepet játszik a két ország gazdasági kapcsolatainak fejlesztésében.
- Az elnöki tisztséget Fasimon Sándor, a MOL Nyrt. ügyvezető igazgatója tölti be. Az alelnök Németh János (KÖMI Kft.), a titkár Leimeter Ilona.
- Az MKIK Magyar-Kazah Tagozatának célja, hogy szervezett keretek között, intézményesített formában segítse a magyar-kazah kapcsolatok fejlődését, különösen a kis-

és közép vállalkozások exportját és a kazah piaci pozíciójuk erősítését. A Tagozat kiemelt feladata az üzleti lehetőségek bővítése, melynek érdekében üzletember-találkozókat, tájékoztató fórumokat, üzleti delegációkat szervez, és információkkal segíti a magyar cégeket.

- A Tagozat divíziói: mezőgazdaság és élelmiszeripar; energetika, olaj-, vegyipar; építés, kivitelezés, vízgazdálkodás; egészségügy; informatika, közlekedés, logisztika; gépgyártás, járműipar; egyéb.

Elérhetőségek: telefon: 06 1 474-5147 (Leimeter Ilona), e-mail: kazah.tagozat@mkik.hu

3. Idegenforgalmi kapcsolatok

- 2003 óta jelentősen csökkent a Kazahsztán és Magyarország közötti személyforgalom. Noha a KSH adatai szerint az elmúlt években a belépő határforgalom mértéke megelőzte a kilépő határforgalom mértékét, különösebb eltérések a két érték között nem tapasztalhatóak.
- A Magyar Kereskedelmi- és Iparkamara elemzése szerint a két ország közötti gazdasági lehetőségek a turizmus területén kihasználatlanok. A magyar és kazah turisztikai intézmények, idegenforgalmi cégek közötti kapcsolat erősítése elősegíthetné az intenzívebb turizmust a két ország között. (Forrás: <http://www.mkik.hu/hu/magyar-kereskedelmi-es-iparkamara/magyar-kazah-tagozat-2666>)

Jogi, szabályozási környezet

Kazahsztán jogrendszerének alapjait a polgári jog rendelkezései jelentik, amelyre az Orosz Birodalom joggyakorlata volt jelentős hatással.

1. Kazahsztánból Magyarországra történő behozatal (import) szabályozása

- Kazahsztánban egyetlen termékre van kivetett forgalmi adó, ez pedig a nyersolaj (tonnánként 40 USD). Mértéke 2014. április 14-től tonnánként 60 USD. Ennek oka a vidéki kazah területeken tapasztalható energiaszegénység csökkentésére tett kormányzati kísérlet. (Forrás: <http://synergy-law.net/uploads/Synergy%20Partners%20Doing%20Business%202013.pdf>, [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Kazakhstan_oil_and_gas_tax_guide_2014/\\$FILE/EY-Kazakhstan_oil_and_gas_tax_guide_2014.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Kazakhstan_oil_and_gas_tax_guide_2014/$FILE/EY-Kazakhstan_oil_and_gas_tax_guide_2014.pdf))
- Az EU és Kazahsztán között 1995-ben született, majd 1999-ben hatályba lépett Együttműködési Egyezmény szabályozza a kereskedelmi folyamatokat. 2011-ben pedig újabb tárgyalások kezdődtek egy kibővített partnerségi és együttműködési egyezmény irányába. (Forrás: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/kazakhstan/>)
- 2015. november 20-án Kazahsztán teljes jogú tagja lett a WTO-nak. <http://wto.gov.kz/en>

Az adózásról bővebben az alábbi linkeken olvashat (angol nyelven):

Ernst & Young (2015): <http://www.ey.com/GL/en/Services/Tax/Worldwide-Personal-Tax-Guide---XMLQS?preview&XmlUrl=/ec1images/taxguides/TGE-2015/TGE-KZ.xml>

Deloitte (2016):

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-kazakhstanhighlights-2016.pdf>

Ernst & Young az olaj és gáz adózásáról (2014):

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-KZ-Oil-and-Gas-Tax-guide-2014-Eng/\\$FILE/EY-KZ-Oil-and-Gas-Tax-guide-2014-Eng.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-KZ-Oil-and-Gas-Tax-guide-2014-Eng/$FILE/EY-KZ-Oil-and-Gas-Tax-guide-2014-Eng.pdf)

Invest in Kazakhstan, angol nyelvű tájékoztató a befektetési lehetőségekről:

<http://invest.gov.kz/>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Taxation_in_Kazakhstan

2. Magyarországról Kazahsztánba irányuló kivitel (export) szabályozása

- A kazah vámpolitika az egyik legliberálisabb a FÁK-térségben. Az ország 2010 óta tagja az Oroszország, Kazahsztán és Fehéroroszország részvételével létrejött Eurázsiai Vámunióknak (2014 óta Eurázsiai Gazdasági Unió), melyhez 2014-ben Örményország és 2015-ben Kirgizisztán is csatlakozott.
- Sem különleges okmányokra vonatkozó követelmények, sem a magyar kivitel nehezítő vámszabályok nincsenek a Kazahsztánba történő exportáláskor.
- Szállítványozásra vonatkozóan sem létezik a megszokottól radikálisan eltérő szabályozás Kazahsztánban. Fontos, hogy közúti szállítás esetén a fuvarozó cég rendelkezzen érvényes kazah közúti szállítási engedéllyel. Ezeket korlátozott számban adják ki, de hiányuk súlyos büntetést vonhat maga után.
- Létezik kettős adózást elkerülő magyar-kazah egyezmény.
- Szeszesital nagykereskedelmi jogosultságához csak kifejezetten nagy összeg ellenében lehet jutni. Tilos továbbá drogok, fegyverek, bizonyos állatok, növények, arany és ezüst ékszerek, antik tárgyak Kazahsztánba történő bevitelére, továbbá bármilyen, Kazahsztán államérdekeit sértő dokumentum bevitelére.
- Az állami igazságszolgáltatási szervek általában részrehajlóak, így kerülendő mindenfajta konfliktus az üzletkötés során.
- A külkereskedelemre vonatkozó jogszabályok a Kazah Vámellenőrzési Bizottság és Almati Vámellenőrzési Igazgatóságának honlapján találhatóak orosz nyelven. (lásd <http://www.kazembassy.by/econom/tamojnia.html>)
- A vámszabályok az Eurázsiai Gazdasági Unió honlapján érhetők el: <http://eaeunion.org/?lang=en#> és <http://www.eurasiancommission.org/ru/Pages/default.aspx>
(Forrás: <http://hipa.hu/Region/Kazakhstan/Info> és <http://www.mkik.hu/hu/magyar-kereskedelmi-es-iparkamara/magyar-kazah-tagozat-2666>)

3. Vállalatalapítás

- 2003. január 8-án lépett hatályba a beruházásokra vonatkozó törvény Kazahsztánban. A szabályozás *de jure* nem tesz különbséget hazai és külföldi befektetők között.
- Kazahsztánban egy 2000. április 14-én hatályba lépett elnöki rendelet szabályozza az államilag kiemelt területekre történő működőtőke-befektetőkre vonatkozó kedvezményeket és preferenciákat. Néhány a kedvezmények közül: a szerződéskötéstől számított öt évig felmentés a földadó, a jövedelemadó és a tulajdonadó alól; teljes vagy

részleges felmentés a befektetési projekt megvalósításához szükséges, külföldről behozott gépek, berendezések, nyersanyagok és alapanyagok után fizetendő vám alól.

- A kazah kormány által meghatározott kiemelt beruházási területek listája az alábbi linken található: <http://invest.gov.kz/?option=content§ion=6>
- Kazahsztán a Világbank „Doing Business” című elemzése alapján 2016-ban összességében az 41. helyet foglalja el a vállalat alapítási körülmények tekintetében a világ országai között. A közép-európai és közel-keleti régió országai között pedig a 8. helyre sorolódott, megelőzve ezzel Magyarországot is.
- Az általános forgalmi adó mértéke Kazahsztánban 12%, a társasági adó 20%, a személyi jövedelemadó 12%.
- Kazahsztánban az építőipar területén működő vegyesvállalatokban a külföldi résztvevő tőkerészesedése nem haladhatja meg a 49%-ot.
- A magyarok kazahsztáni munkavállalása engedélyhez és speciális vízumhoz kötött. Ezeket a dokumentumokat az elmúlt években egyre inkább csak felsőfokú végzettséggel rendelkezők számára adják ki. A munkáltatói bérköltségek a bérek 15 százalékát teszik ki. A kazah kormány évről évre kvótában állapítja meg az egyes régiókban foglalkoztatható külföldi munkavállalók számát. A következő évre vonatkozó munkavállalási engedélyek kérelmezésének határideje minden előző év szeptember 1-je. Az egyes régiókban foglalkoztatható külföldi munkavállalók megengedett száma 2015-re vonatkozóan megtalálható az alábbi linken:

<http://invest.gov.kz/pages/naym-rabotnikov>

További hasznos információk magyar nyelven:

<http://businesshungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-kazahsztan>

További hasznos információk a vállalat alapításról angol nyelven:

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa:

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreconomies/kazakhstan>

Kazah kormány weboldala, befektetési lehetőségek:

<http://invest.gov.kz/?option=content&itemid=245>

Lexology.com, online joggyűjtemény befektetőknek:

<http://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=aceae56e-f432-4b96-850f-e497c789955f>

Az Ernst&Young befektetéssel kapcsolatos felmérési eredményei:

<http://www.ey.com/KZ/en/Issues/Business-environment/EY-Kazakhstan-attractiveness-survey-2014>

A Baker & McKenzie tanulmánya:

http://www.bakermckenzie.com/files/Publication/7fcb0aa5-87d4-44d8-b13a-7f00e11c1183/Presentation/PublicationAttachment/60fe2667-6097-480d-9b95-dfef2dd28d2d/bk_dbi_kazakhstan_14.PDF

A Synergy Partners Law Firm tanulmánya:

http://synergy-law.net/uploads/Synergy%20Partners_Doing%20Business_2013.pdf

4. Ingatlanvásárlás

- Külföldiek szabadon vásárolhatnak ingatlant, illetve ingatlan építésére alkalmas telket Kazahsztánban (Forrás: <http://aboutkazakhstan.com/kazakhstan-real-estate>). A mezőgazdasági földek bérlésére speciális szabályok vonatkoznak, melyekről az alábbi dokumentum részletes információkat tartalmaz:
<http://landportal.info/sites/default/files/kazakhstanlandadministration.pdf>
- Az irodabérleti díjak nemzetközi szintűek, az ipari ingatlanok bérleti díja és a rezsiköltség jelentősen alacsonyabbak a Magyarországiaknál. Az elmúlt években azonban a rezsiköltségek folyamatosan emelkednek, a kormányzat ezzel próbálja takarékoságra szoktatni a fogyasztókat. (Forrás: <http://hipa.hu/Region/Kazakhstan/Info>)
- A kazah ingatlanpiacról bővebben:
<http://www.reportlinker.com/ci02431/Real-Estate.html/coverage/Asia:Kazakhstan>

5. Egyéb

- A szellemi termékek és szerzői jogok védelmét a kazah kormány 2001. szeptember 26-i határozata biztosítja. Kazahsztán számos nemzetközi szervezet tagja, 2015. szeptember 20. óta pedig WTO tagsággal is rendelkezik.

6. További hasznos jogi információk angol nyelven

A vállalat alapításhoz kapcsolódó jogi dokumentumok:

<http://invest.gov.kz/pages/registraciya-predpriyatiya>

Általában a jogról, letölthető jogi dokumentumok:

Global Law School Program:

<http://www.nyulawglobal.org/globalex/Kazakhstan.html>

Washburn Egyetem Jogi Karának weboldala:

<http://www.washlaw.edu/forint/asia/kazakhstan.html>

NYU Jogi Karának weboldala:

<http://www.nyulawglobal.org/globalex/kazakhstan.htm>

Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés

1. Eximbank országkockázati besorolás

Az Exim 2015. október 9-től hatályos országkockázati besorolása és a biztosíthatósági szabályok szerint Kazahsztán az 5-ös országkockázati kategóriába esik. Tehát szuverén, szub-szuverén, banki, illetve magánvevő hiteladós esetén biztosítható (két éves vagy két éven túli törlesztési futamidejű ügyletek vonatkozásában). A projektek azonban (olyan üzletileg elkülöníthető beruházások, amelyeknél a tulajdonosok és a külső finanszírozók a befektetett tőkéjük megtérülését, illetve a hitel visszafizetését az adott beruházás pénzáramlásától várják) a nem biztosítható kockázati típusba sorolódtak.

Forrás: <http://exim.hu/> (Az Eximbank negyedévente frissíti a besorolást)

2. Helyi fejlesztési bank

Development Bank of Kazakhstan

Web: <http://www.dbk.kz/en/>

Asztana:

010000 Astana, Kazakhstan, District Esil, Orynbor str. 10, (Kazyna Tower)

Telefon: 007 (7172) 79-26-00

Fax: 007 (7172) 79-26-38

Almati:

050010 Almaty, Kazakhstan, Zenkova str. 80, 5 floor

Telefon: 007 (727) 291-28-66

E-mail: almaty@kdb.kz

3. Helyi befektetés-ösztönzési szervezetek

- Kazakhstan Investment Fund (<http://ifk.kz/en>)
- National Agency for Technological Development (<http://natd.gov.kz/en/>)
- „Damu” Entrepreneurship Development Fund (<http://www.damu.kz/en>)
- Kazyna Capital Management (<http://www.kcm-kazyna.kz/en/>)
- „KazExportGarant” Export-credit Insurance Corporation (Honlapjuk kizárólag kazah nyelven érhető el: <http://www.kecic.kz/>)
- Kazakhstan Industry Development Institute (http://www.kidi.kz/index.php?action_skin_change=yes&skin_name=Eng)
- „KazAgro” National Management Holding (<http://www.kazagro.kz/en>)
- „Baiterek” National Management Holding (<http://www.baiterek.gov.kz/en/>)
- ALMEX-Baiterek Fund (<http://ab-fund.kz/>)

4. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat

Az Asztanában található a Kazah Nemzeti Vállalkozói Kamara a Kazahsztánban működő vállalatok érdekvédelmi szervezete. A Kamara működésének alapját az alábbi osztályok jelentik: Üzleti fejlesztés, Jog, Kisvállalkozások támogatása, Kereskedelmi folyamatok értékelése, Tulajdonjog, Termékvizsgálat, Választottbíróóság. (Forrás, további információk: <http://www.chamber.kz/eng/services.htm>)

A központi iroda elérhetőségei:

Cím: Kunaev Street 8, Astana

Elnök: Kulibayev Timur

Központ: +7 (7172) 919 300

Telefon/Fax: +7 (7172) 919 393

E-mail: info@palata.kz

Honlap: <http://palata.kz/en>

A Kazah Nemzeti Vállalkozói Kamara regionális szervezetéhez tartozó egységek elérhetőségei megtalálhatóak az alábbi linken: <http://palata.kz/en/pages/128>.

A kazah külkereskedelmi ügyleteket a Kazah Nemzeti Vállalkozói Kamarához tartozó Külkereskedelmi Kamara koordinálja.

Cím: Astana, 010000, Yesil district, st. D. Kunaev, Building 8, Block B

Telefon.: + 7 (7172) 27 96 16; 27 90 54; 27 90 55; 27 90 56

E-mail: info@kazcic.kz

Honlap: <http://palata.kz/en/pages/22-vneshnetorgovaya-palata-kazahstana>

5. Tenderlehetőségek

A tenderlehetőségeket tartalmazó weboldalak jellemzően fizetősek és regisztrációhoz kötöttek, pl.:

Tendersinfo, adatok a globális tender lehetőségekről:

<http://www.tendersinfo.com/global-kazakhstan-tenders.php>

CISBids.com, tender lehetőségek a FÁK tagállamaiban:

<http://www.cisbids.com/kazakhstan/index.php?&limitC=50&startC=0>

Globaltenders.com, adatok a globális tender lehetőségekről:

<http://www.globaltenders.com/government-tenders-kazakhstan.php>

Praktikus információk

1. Magyar nagykövetség és konzuli hivatal

Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: Baranyi András

Első beosztott diplomata, első osztályú tanácsos: Dorogi Sándor

Nagykövetség címe: Koszmonavtov utca 62., 010000 Asztana, Kazahsztan

Telefonszám: 007 (7172) 550-323

Ügyleti mobiltelefonszám: 007 (701) 221-5790

Fax: 007 (7172) 550-324

E-mail: mission.ast@mfa.gov.hu

Web: <http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselet/KZ/hu/>

Főkonzulátus címe: 050000 – Almaty, Ul. Muszabajeva 4.

Telefon: 007 (7272) 551-308, 007 (7272) 551-206, 007 (7272) 551-602, 007 (7272) 581-836

Fax: 007 (7272) 581-837

E-mail: almaty@hipa.hu

2. Külgazdasági attasék

Magyarország külgazdasági attaséja Asztanában: Kárteszi Nándor (e-mail: nkarteszi@mfa.gov.hu)

Magyarország külgazdasági attaséja Almatiban: Tar György (e-mail: gyorgy.tar@mfa.gov.hu)

Web: <http://businesshungary.gov.hu/kulgzadasagi-attasek?kazahsztan-asztana>

<http://businesshungary.gov.hu/kulgzadasagi-attasek?kazahsztan-almati>

3. Beutazási feltételek

A Kazah Köztársaság Kormánya 2015. június 26-i 483. sz. rendelete értelmében Magyarország állampolgárai vízummentességet élveznek az államhatár átlépését követő 15 naptári napig a 2015. július 16-tól 2017. december 31-ig tartó időszakban.

A feltüntetett időszakban a rendeletben felsorolt államok érvényes diplomata útlevelemmel, szolgálati útlevelemmel és magánútlevelemmel rendelkező állampolgárai a nemzetközi forgalom számára megnyitott államhatár átlépését követő 15 napon belül vízum nélkül jogosultak többszöri beutazásra, kiutazásra és tranzit utazásra a Kazah Köztársaság területén.

A belépéskor kitöltendő papírt (az ún. migrációs kártyát) a tartózkodás végéig meg kell őrizni, azt ugyanis a kilépéskor az eljáró határőrnek be kell mutatni.

Főszabály szerint a belépés után a magyar állampolgároknak csak akkor kell regisztráltatniuk magukat a tartózkodás hely szerinti Migrációs Rendészeti Igazgatóságnál, amennyiben tartózkodásuk meghaladja a 30 napot (azaz 30 napon belül mentesülnek a regisztrációs kötelezettség alól, ezt a migrációs kártyán elhelyezett második bélyegzőlenyomat tanúsítja).

A fenti szabályok megsértése (azaz a migrációs kártya elvesztése, a regisztráció elmulasztása, illetve a túltartózkodás) büntetendő cselekménynek minősül és aránytalanul nagy büntetéssel jár, mivel ezek a hatályos jogszabály alapján 10 napig terjedő elzárással, 5 évre szóló kiutasítással, illetve pénzbírsággal sújthatók.

(Forrás, további információk:

<http://www.kazembassy.hu/index.php?x=almenuk/vizumok2>)

4. Egészségügyi helyzet

A közegészségügyi helyzet Kazahsztánban normális, az ország járványügyi szempontból biztonságosnak tekinthető. Magyarország és Kazahsztán között nincs olyan megállapodás, amely automatikusan ingyenes orvosi ellátást biztosítana a magyar utazóknak. Amennyiben orvosi vagy kórházi ellátásra van szükség, ajánlatos a magánkézben levő (fizetős) intézményeket igénybe venni. A gyógyszerek széles választékban, vény nélkül is kaphatók.

A vezetékes víz a nagyvárosokban általában jó minőségű, de érdemes inkább mindenütt palackozott ásványvizet fogyasztani. Az utcai, piaci árusoknál való étkezés nem javasolt.

2014 májusában a közegészségügyi szolgálat Asztana környékén maláriát terjesztő szúnyogokat talált, amelyek teljes kiirtását lehetetlennek nyilvánították a környező lápok miatt, járvány azonban nem alakult ki.

(Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?kazahsztan#c>)

5. Közbiztonság

Kazahsztánban a közbiztonság jónak mondható, a közterületeken, a főutak mentén állandó a rendőri jelenlét. Az országnak nincsen olyan térsége, amelynek felkeresése a nem javasolt kategóriába tartozna, ugyanakkor azokon a helyeken, ahol a legrosszabb a közbiztonság, fokozott óvatossággal kell eljárni. A hivatalos adatok szerint az ország bűnügyiileg leginkább veszélyeztetett területei Pavlodar megye, Kelet-Kazahsztán megye, valamint Almati városa. Kazahsztánban terrorista akciók ritkán fordulnak elő, azonban a 2011 őszén

történt robbantásos merényletek miatt az országba utazó magyar állampolgároktól általános óvatosságot és körültekintést kérnek.

A nagy forgalmú piacokon, bevásárlóközpontokban, vasúti- és autóbusz-pályaudvarokon fokozottan kell ügyelni az értéktárgyakra.

Természeti katasztrófák (földrengések, árvizek, lavinák, földcsuszamlások stb.) inkább az ország déli, keleti részein, illetve a hegyvidéki területeken fordulnak elő.

Az állami, illetve önkormányzati hatóságok és intézmények viszonyulása a velük kapcsolatba kerülő magyar állampolgárokhoz inkább barátságosnak nevezhető (a köztudatban elevenen élő kazah-magyar rokonság, illetve a kun-kipcsák kapcsolat miatt). A hatóságokkal a kommunikációs közvetítő csatorna az orosz nyelv lehet (az angolt kevesen beszélnek, más világnyelvek ismerete pedig még ritkább).

(Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?kazahsztan#c>)

6. Infrastruktúra, közlekedés

- A magyar jogosítvánnyal rendelkező személyek Kazahsztánban vezethetnek gépjárművet. Tekintettel azonban a magyarországitól jelentősen eltérő közlekedési szokásokra és szabályokra, a vidéki, illetve alsóbbrendű utak leromlott állapotára, valamint a nagyvárosokban gyakran tapasztalható dugókra, még a tapasztalt sofőrök számára is csak rendkívüli esetekben javasolt az autózás. A gépjárműforgalom európai szemmel nézve időnként kaotikusnak tűnik, a helyiek a közlekedési szabályokat csak ritkán tartják be (a leggyakoribb problémák a gyorsajtás, az elsőbbség meg nem adása, az irányjelző használatának elmaradása, a váratlan sávváltások, előzések stb.), ezért nagyon figyelmesen és óvatosan kell vezetni. A közlekedési szabályokat megszegők helyszíni bírságra számíthatnak.
- Kazahsztánban jobb oldali közlekedés van érvényben.
- A nagyvárosi közlekedésben olcsónak számít a taxik igénybevétele. A taxi jelzést nem viselő gépkocsik leintése, használata a külföldiek számára annak ellenére nem javasolt, hogy a helyiek előszeretettel veszik igénybe ezt a fajta közlekedési módot.
- A rendelkezésre álló információk alapján az Air Astana kivételével a kazahsztáni polgári légi társaságok igénybevétele nem javasolt.

(Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?kazahsztan#c>)

7. Repülőterek

Az ország területi kiterjedtsége folytán Kazahsztánban a légi közlekedés fontos szerepet tölt be az országon belüli közlekedésben is. A Kazahsztánban található repülőterek listája:

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_airports_in_Kazakhstan

Magyarországról nem indul közvetlen repülőjárat Kazahsztánba. Gyakori átszállási helyek Frankfurt és Isztambul.

A rendelkezésre álló információk alapján az Air Astana kivételével a kazahsztáni polgári légi társaságok igénybevétele nem javasolt.

8. Banki szolgáltatások elérhetősége

- A kazah bankrendszer az egyik legfejlettebb a FÁK térségben.

- Kazahsztánnak kétszintes bankrendszere van: első szintjén található a Kazah Nemzeti Bank, az összes többi bank az alacsonyabb szinthez tartozik. (Forrás: <http://hipa.hu/Region/Kazakhstan/Info> és <http://www.kazembassy.hu/index.php?x=almenuk/gazdasag>)
- A folyószámla-nyitás díjtalan, az eljárás időtartama 1 nap.
- Vállalati bankszámla nyitásához a közjegyző által hitelesített regisztrációs dokumentumok, illetve a szervezet alapító nyilatkozata szükséges. Továbbá a vállalat pecsétjét és a felelősségvállaló személy(ek) aláírásának másolatát, okiratait is bekérik a bankok. Ezen felül különböző banki nyomtatványok kitöltésére kötelezik az igénylőt. (Forrás: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreconomies/kazakhstan/starting-a-business>)
- A bankautomaták száma 2004 óta folyamatosan növekszik Kazahsztánban. A Világbank adatai szerint 2012-ben körülbelül 69 pénzautomata jutott 100 ezer főre. (Forrás: <http://www.theglobaleconomy.com/Kazakhstan/indicator-FB.ATM.TOTL.P5/>)
- Egy 2013. februári amerikai jelentés szerint érdemes óvatosnak lenni a kazahsztáni bankautomatákkal, egyre gyakoribb ugyanis a beépített kártyaleolvasó berendezésekkel való visszaélés a nagyobb városokban. Amennyiben tehát a kártya nyílása, vagy a billentyűzet színében, anyagában feltűnően eltér a gép többi részétől, nem javasolt annak használata. (Forrás: <http://photos.state.gov/libraries/kazakhstan/19452/pdfs/warden-02-14-13.pdf>)
- A kazahsztáni bankok listája, internetes elérhetősége: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_banks_of_Kazakhstan

9. Egyéb

- Kazahsztán telefonos országhívószáma: 7. Asztana körzetszáma: 7172.
- Az üzletek és bankok hétköznapi (hétfőtől péntekig) 9-18 óra között tartanak nyitva.
- Ugyan a hivatalos nyelv a kazah az országban, az orosz nyelv használata nem kevésbé gyakori. A kazahok 90 százaléka beszél oroszul, kazahul azonban csak a lakosság fele ért. A nyelvhasználat kérdése az egyik leginkább konfliktusos témakör Kazahsztánban, érdemes tehát előre tájékozódni, mely intézményben melyik nyelv használata az elfogadott.

Kultúra

1. Vallás, vallási szokások

Kazahsztán lakosságának 70 százaléka iszlám vallású, körülbelül 25 százaléka pedig ortodox kereszténynek vallja magát. Az iszlám vallás a 8. században honosodott meg az országban, de egészen a 18. századig nem sok követője akadt. Éppen ezért a kazahokat gyakran az ún. „népi iszlám” követőinek tartják, melyben iszlám és sámánista elemek egyaránt megtalálhatóak. A tradicionális iszlám szokásokat – napi ötszöri ima, alkoholtól és disznóhústól való tartózkodás – a kazah hívőknek csak egy töredéke követi.

Az ortodox keresztény vallás követői nagyrészt az országban élő ukrán, orosz és belorusz nemzetiségűek közül kerülnek ki. Vallási ellentétek az érintett csoportokra nem jellemzőek, a kazahok híresek egymással szembeni toleranciájukról. A Szovjetuniótól való függetlenedés óta több száz mecset és keresztény templom épült szerte az országban. A

kazah kormány intézkedéseivel igyekeznek támogatni a vallási csoportok békés együttélésének fenntartását.

(Forrás, további információk:

http://famdliflc.lingnet.org/products/kazakh/ke_co/kazakh.pdf és

http://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_Kazakhstan)

Nemzetközi Vallásszabadsági Jelentés, Kazahsztán, 2012:

<http://www.state.gov/documents/organization/208642.pdf>

2. Fontosabb ünnepek

Kazahsztánban számos nemzetközileg ismert ünnepnapot tartanak meg (pl. Újév, Nőnap), illetve a vallási ünnepek mellett (pl. ortodox karácsony, muzulmán újév) számos kazah nemzeti esemény évfordulóját nyilvánították ünnepnappá. Egyik legfontosabb nemzeti ünnepük december 16-a, amikor a Szovjetuniótól való függetlenségük kikiáltására emlékeznek. Július 6-a, az elnök születésének napja szintén ünnepnapnak számít Kazahsztánban. Sajátos valláskövetésükből kifolyólag a hagyományos muzulmán vallási ünnepeket sem feltétlenül a hagyományos formában ünneplik. Egy 2013-as felmérés szerint a kazah muszlimoknak mindössze 30 százaléka böjtöl a Ramadan hónap alatt. (Forrás: <http://www.bnews.kz/en/news/post/147890/>) A Szovjetuniótól való függetlenség ellenére számos ünnep megmaradt a Szovjetunióhoz tartozás idejéből. Ilyen például május 9., amikor a német csapatok II. világháborús legyőzésére emlékeznek. A legtiszteltebb helyet a kazahok ünnepei között a Nauryz foglalja el (március 22.). Ezt az ünnepet már a muzulmán vallás elterjedése előtt is ünnepelték a kazahok. De a szovjet időkben be volt tiltva. Hivatalosan 1991. március 15-én vezették be újra ezt az ünnepet, az Elnök rendeletével.

(Forrás: <http://www.advantour.com/kazakhstan/national-holidays.htm>)

3. Üzleti etikett, tárgyalási szokások

- A kazah társadalmat egyelőre még a merev hierarchia jellemzi. Azonban ez lassan, de folyamatosan változik. A hierarchiában elfoglalt pozíciót főként a családi kapcsolatok és az életkor határozzák meg. Az idős emberek szavát nagyon ritkán kérdőjelezzik meg, az üzleti életben különösen.
- Az üzlet alapja általában a személyes kapcsolat és a bizalom, így a kiutazás és a személyes találkozás üzletkötés esetén nem spórolható meg.
- A kazahok számára rendkívül fontos a jó üzleti kapcsolatok ápolása. Ennek érdekében a kazah üzletemberek nagy figyelmet fordítanak a diplomatikus, udvarias üzleti kommunikációra. Néha azonban az is előfordul, hogy saját érveik előtérbe helyezésének céljából felemelik hangjukat partnerükkel szemben.
- A magánszférában az üzleti tárgyalások általában lazább hangvételű, könnyedebb stílusú események. A közszféra ezzel ellentétben számos szokást továbbörökített a szovjet rendszerből, így ott formalizáltabb, kötöttebb megbeszélésekre lehet számítani.
- Az üzletkötés nyelve nem feltétlenül a kazah, sőt, a nyelvhasználat kérdése állandó vitatémát jelent Kazahsztánban. Érdeemes előre tájékozódni, hogy a partner az orosz vagy a kazah nyelvet preferálja-e.
- A névjegykártyát orosz és angol nyelvre ajánlatos lefordíttatni.

- Megbeszéléseken gyakoriak a „T”-alakú tárgyalóasztalok. Az asztalfőre a kazah partnercég vezetőjét ültetik, mellé hierarchia szerinti csökkenő sorrendben a beosztottait. Ugyanezt az ültetési rendet várják el a partnercégtől is. A kazah cégvezetők a megbeszélés kezdetekor általában az ültetés sorrendjében röviden bemutatják alkalmazottaikat.
- Kazah hölgyeknek nem illik kezét nyújtani, meg kell várni, míg ők kezdeményezik a kézfogást. Gyakran előfordul, hogy muszlim kazah férfiak nem nyújtanak kezét hölgyeknek, ezen az üzleti partnernek nem érdemes felháborodnia.
- A kazahokra gyakran jellemző, hogy családi vendégségbe hívják üzleti partnereiket. Ezeket a meghívásokat nagy udvariassággal visszautasítani, ráadásul ezek az alkalmak kiváló lehetőséget biztosítanak az üzleti kapcsolat elmélyítésére. Ilyenkor ajánlatos apró ajándékot vinni a vendéglátónak.
- A kazahok öltözködése rendkívül konzervatív és egyszerű, erre érdemes az üzleti életben is kiemelt figyelmet fordítani, különösen a női üzleti partnereknek.

(Forrás: <http://www.businessnewskazakhstan.com/about-kazakhstan/culture-and-business-etiquette/>)

4. További hasznos információk a kultúráról magyar nyelven

Kazah Köztársaság Magyarországi Nagykövetsége:

<http://www.kazembassy.hu/index.php?x=almenuk/hagyomanyok>

<http://www.kazembassy.hu/index.php?x=almenuk/kultura>

5. További hasznos információk a kultúráról angol nyelven

Emberi jogok helyzete:

<http://www.hrw.org/world-report/2013/country-chapters/kazakhstan>

A kazahok kultúrájáról, szokásairól:

Everyculture.com, online gyűjtemény a világ összes országának kultúrájáról:

<http://www.everyculture.com/Ja-Ma/Kazakhstan.html>

Idegen nyelvek nyelvvelmi Intézete:

http://famdliflc.lingnet.org/products/kazakh/ke_co/kazakh.pdf

További információk, linkgyűjtemény

1. Általános információk

Business Hungary részletes országinformációs oldala:

<http://businesshungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-kazahsztan>

Wikipedia oldal magyar nyelven: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Kazahszt%C3%A1n>

Wikipedia oldal angol nyelven: <http://en.wikipedia.org/wiki/Kazakhstan>

CIA Factbook angol nyelven:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>

A Világbank adatbázisa angol nyelven: <http://www.worldbank.org/en/country/kazakhstan>

Kazahsztán központi statisztikai hivatala angol nyelven:

http://kyzylorda-stat.kz/eng/the_legal_status/

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa angol nyelven – tudnivalók a vállalat alapításról:

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreconomies/kazakhstan>

Kormányzati portál: <http://en.government.kz/>

Kazahsztán Külügyminisztériuma: <http://en.government.kz/en/ministerstva/35-ministry-of-foreign-affairs.html>

Kazahsztán Belügyminisztériuma: <http://en.government.kz/en/ministerstva/32-ministry-of-internal-affairs.html>

2. Almati

Almati hivatalos oldala: http://www.almaty.kz/page.php?page_id=1688&lang=2

Almati turizmusának hivatalos oldala: <http://www.almaty-kazakhstan.net/>

Almaty International Exhibition Company: <http://eng.atakentexpo.kz/>

Almati International Airport: <http://www.alaport.com/en/>

3. Asztana

Asztana hivatalos oldala: <http://astana.gov.kz/en/>

Astana Exhibition Center: <http://www.korme-expo.kz/en/#sthash.rgdv4AHj.dpbs>

Asztana hírportál: <http://www.astanatimes.com/>

Astana International Airport: <http://www.astanaairport.kz/>

Palace of Peace and Reconciliation: <http://astana-piramida.kz/en/>

4. Angol nyelvű napilapok

The Telegraph: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/kazakhstan/>

The Guardian: <http://www.theguardian.com/world/kazakhstan>

Economist: <http://www.economist.com/topics/kazakhstan>

Az online kazah hírportálok listája: <http://www.onlinenewspapers.com/kazakhst.htm> és http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_newspapers_in_Kazakhstan

5. Repülőterek, légitársaságok

Almati nemzetközi repülőtér: <http://www.alaport.com/en/>

Astana nemzetközi repülőtér: <http://www.astanaairport.kz/>

Air Astana: <http://www.airastana.com/>

A kazah repülőterek listája: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_airlines_of_Kazakhstan

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

Írta: Vay-Farkas Eszter

Közreműködtek:

Alberti Éva
Bárdits Anna
Hajdu Miklós
Makó Ágnes
Révész Erika
Tóth István János
Varga Anita
Verba Zoltán

Projektvezető:

Makó Ágnes (vezető kutató, GVI)
e-mail: agnes.mako@gvi.hu

Kutatásvezető:

Tóth István János, Ph.D.
tudományos főmunkatárs, MTA KRTK KTI,
ügyvezető igazgató, MKIK GVI
e-mail: istvan.janos.toth@gvi.hu

A kézirat első verziója lezárva: 2015. február

Az országprofil **Leimeter Ilona, Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Nemzetközi Igazgatósága, 2016 júniusában frissítette.**

Projekt: ORSZÁGPROFIL_2013 és ORSZÁGPROFIL_2014

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet

Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 120.

Tel: 235-05-84

Fax: 235-07-13

E-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>